

Projekt: Bekämpning av jättebalsamin i Timrå kommun

Län	Kommun
Västernorrlands län	Timrå

Kommunens projektansvarige

Kontakta kommunen för information om projektansvarig.

Övriga kontaktpersoner

Kontakta kommunen för övriga kontaktpersoner.

Projektbeskrivning

Projektnummer	18044900	Status	Avslutat
Projektets startår	Projektstart	Projektsslut	Nytt Projektsslut
2018	2018-01-01	2019-12-31	2020-12-31
Tätortsnära	Kmn diarienummer	Lst diarienummer	Projektet drivs av
Projektet är tätortsnära	2017/01504	501-8433-2017	Kommun
Gott exempel	Projektets tema		
Nej	Övrigt		

Sammanfattning

Jättebalsamin är en främmande art och finns upptagen på EU:s förteckning över invasiva främmande arter. Det är en högvuxen ettårig ört som kan bli upp till två meter hög och har en stor spridningsförmåga. Den bildar täta bestånd, och utkonkurrerar andra växter om plats och solljus. Jättebalsamin har konstaterats finnas i ett stort bestånd i Ala, Söråker. Beståndet ligger delvis inom en nyckelbiotop och naturvårdsobjekt med höga naturvärden. Jättebalsamin förekommer även i mindre bestånd på fler platser inom kommunen. Projektet går ut på att dels bekämpa den jättebalsamin som finns i området kring Ala, förbättra kunskapen om vilka fler platser och i vilken omfattning den förekommer på samt genom information till allmänheten förebygga oönskad spridning och bekämpning på privata fastigheter.

Syfte

Syftet med projektet är att bekämpa och förhindra vidare spridning av jättebalsamin i området kring Ala,

Söråker och förbättra kunskapen om vilka fler platser och i vilken omfattning den förekommer på i kommunen samt genom information till allmänheten förebygga oönskad spridning och bekämpning på privata fastigheter.

Bakgrund

Under 2017 fick kommunen kännedom om att jättebalsamin har etablerat ett stort bestånd i Ala, Söråker. Beståndet ligger delvis inom en nyckelbiotop och naturvårdsobjekt med höga naturvärden. Området är totalt ca 16 hektar varav bestånd av jättebalsamin finns på ca 10 hektar. Om etableringen och spridningen av jättebalsamin får fortsätta utan åtgärder riskerar de naturvärden som finns i naturvårdsobjektet och nyckelbiotopen att försvinna. Vi har även blivit uppmärksammade på att det finns mindre bestånd av jättebalsamin på fler platser i kommunen. Jättebalsamin riskerar där att spridas okontrollerat. För att förhindra vidare spridning och att jättebalsaminen etablerar sig på fler platser behöver kommunen utföra bekämpning samt informera privata markägare hur bekämpning av jättebalsamin och vidare spridning kan förebyggas.

Lokala aktörer

Bekämpning av jättebalsamin i området kring Ala kommer att utföras av kultur- och teknikförvaltningen, Timrå kommun. Kontakt kommer att tas med berörda intresseorganisationer som exempelvis Naturskyddsföreningen och Medelpads botaniska förening. Privata markägare kommer att uppmanas genom information att delta i arbetet samt förebygga vidare spridning och etablering av jättebalsamin i kommunen.

Projektets bidrag till miljö kvalitetsmålen och långsiktigt och varaktigt naturvårdsarbete i kommunen

Projektet bidrar framför allt till miljö kvalitetsmålet "Ett rikt växt och djurliv", genom att utrotandet av jättebalsamin lämnar plats för värdefulla arter som den hotar att tränga undan och utkonkurrera. Biologisk mångfald främjar även folkhälsan då många natur- och kulturmiljöer är viktiga områden för rekreation och friluftsliv.

Projektets långsiktiga effekter

En minskning och förhoppningsvis utrotning av jättebalsaminen i Ala samt en ökad medvetenhet inom den kommunala verksamheten, liksom bland kommuninvånarna, om risken med invasiva främmande arter.

Genomförande och erfarenheter

Syftet med detta projekt var att bekämpa och förhindra vidare spridning av jättebalsamin i ett 10 hektar stort område i Ala, Söråker, samt att förbättra kunskapen om på vilka övriga platser och i vilken omfattning arten förekommer inom Timrå kommun. Projektet syftade även till att förebygga oönskad spridning av arten genom att allmänheten informeras om dess skadliga effekter för naturmiljön och hur man på bästa sätt hanterar växtavfallet. Projektet innehöll tre åtgärder: 1) Bekämpning av jättebalsamin under två på varandra följande år, 2) Kartläggning av artens övriga förekomst och 3) Informera om arten. Dessa tre åtgärder genomfördes under åren 2018 – 2020.

Åtgärd 1: Bekämpning

Innan bekämpningen påbörjades markerades fem provrutor, på 5 x 5 m, ut inom det 10 ha stora området.

Dessa provrutur användes senare för att enklare följa upp resultatet av röjningen. Bekämpningsmetoden fastställdes till röjning/slätter då denna metod passar bra för stora bestånd av jättebalsamin. Det första röjningstillfället skedde under sommaren 2018 som var en ovanligt varm och torr sommar. Detta medförde att tillväxtsången blev förskjuten jämfört med tidigare år, och den faktiska bekämpningen skedde därmed för tidigt. Det förväntade resultatet nåddes inte och det beslutades att ansöka om förlängning av projektets tid med ett år för att kunna utföra bekämpning under de två kommande somrarna (2019 och 2020).

Röjningen sommaren 2019 utfördes istället något sent och jättebalsaminerna var nära att fröa av sig när insatsen gjordes. En erfarenhet av projektet är därmed att det är viktigt att pricka in rätt tid för bekämpningsinsatsen. Sommaren 2020 utfördes inventeringar i området och man bedömde då, i samråd med berörda parter, att ingen bekämpningsinsats skulle ske detta år eftersom inga eller mycket få jättebalsaminer noterades inom de fem provrutorna.

Åtgärd 2: Kartläggning

Medelpads botaniska förening och Timrå naturskyddsförening informerades om projektet och har uppmanat sina medlemmar att hjälpa till med kartläggningen av jättebalsamin i kommunen, exempelvis genom inrapportering av fynd till kommunens ”miljö-brevlåda” eller i Artportalen. Det fanns även förhoppningar om att en mer omfattande bekämpningsinsats kunde utföras i kommunen under 2020 genom någon form av kampanj, liknande lupinfestivalen i Sundsvalls kommun. Detta blev dock inte av, men i och med den pågående kartläggningen av arten från intresseorganisationer kan ett sådant event enklare planeras och hanteras i framtiden.

Åtgärd 3: Information

En informationsfolder till allmänheten har tagits fram och finns tillgänglig på kommunens hemsida och Facebook-sida. Denna folder innehåller information om artens biologi, ekologi och historia samt varför den bör bekämpas och hur man gör detta på bästa sätt. En dialog har även skett med kommunens renhållningsbolag (Tirab) och där finns nu en informationstavla om hur invasiva arter ska hanteras vid återvinningscentralen för att förhindra vidare spridning. Information om invasiva arter och om bekämpningsprojektet har även spridits genom SVT Västernorrland och radio Västernorrland.

Projektets initiala och långsiktiga effekter från naturvårdssynpunkt

Projektet syftade till en minskning och förhoppningsvis utrotning av jättebalsamin i området kring Ala (Söråker), vilket i sin tur främjar den biologiska mångfalden i området och de naturligt förekommande arterna. Övriga långsiktiga effekter är förhoppningsvis en ökad medvetenhet om riskerna med invasiva arter inom den kommunala verksamheten och bland kommuninvånarna genom framtagandet av informationsmaterial. Samt en mer omfattande kartläggning av var jättebalsamin har etablerat sig i kommunen genom samarbete med berörda intresseorganisationer, vilket även kan underlätta framtida bekämpningsinsatser.

Samverkan med flera aktörer

Kultur- och teknikförvaltningen, Timrå kommun, utförde röjningsarbetet genom Skogssällskapet, vilka följde den framtagna bekämpningsplanen till fullo. Övrig samverkan har skett med intresseorganisationer som uppmanat sina medlemmar att rapportera in fynd av framförallt större populationer av jättebalsamin.

Hur kommer projektets återstående uppföljning och utvärdering att gå till

Den sista planerade uppföljningen av projektet skedde sommaren 2020 då det noterades att bestånden inom de fem provrutorna hade minskat, men att jättebalsaminer fortfarande förekom på platsen. Ingen ytterligare uppföljning eller röjning är inplanerad, men de bekämpade områdena kommer däremot att följas upp spontant.

Åtgärder och kostnader i projektet

Åtgärdsnummer		Startdatum	Slutdatum
1		2018-01-01	2019-12-31
Total kostnad	Sökt bidrag	Värde av ideellt arbete	
160 000 kr	80 000 kr	0 kr	
Utfall total kostnad	Utfall bidrag	Utfall värde av ideellt arbete	
114 700 kr	57 350 kr	0 kr	
Åtgärdskategori			
05 - Restaurering av områden, naturtyper eller bestånd av arter som bedöms värdefulla från naturvårdssynpunkt			
Åtgärdstyp		Mätvärde	Enhet
44 - Biotopförbättrande åtgärder		160 000	m2
Huvudsakligt miljömål	Naturtyp	Organismgrupp	Inriktning
16 - Ett rikt växt- och djurliv	04 - Skog	07 - Kärlväxter och alger	01 - Naturvärde
Huvudsakligt friluftsdelmål		Ekosystemtjänst	
0 - Ej vald		04 - Landskapskaraktär – natur och kulturarv	
Genomförd i sin helhet: Ja År: 2020			
Motivering			
-			

Åtgärd / Metod / Planerat resultat

Bekämpning av ett stort bestånd av jättebalsamin i området kring Ala, ca 10 hektar av totalt 16. Ska ske under två på varandra följande år. Utvärdering och uppföljning av bekämpningen.

Förvaltning av resultat efter projektiden

Bekämpning och uppföljning av vidtagna åtgärder.

Åtgärdsnummer		Startdatum	Slutdatum
2		2018-01-01	2019-12-31
Total kostnad	Sökt bidrag	Värde av ideellt arbete	
30 000 kr	15 000 kr	0 kr	
Utfall total kostnad	Utfall bidrag	Utfall värde av ideellt arbete	
3 500 kr	1 750 kr	0 kr	
Åtgärdskategori			
01 - Kunskapsuppbyggnad som syftar till att skapa underlag för framtida åtgärder inom naturvård och därmed sammanhängande friluftsliv			
Åtgärdstyp		Mätvärde	Enhet
01 - Inventering		1	st
Huvudsakligt miljömål	Naturtyp	Organismgrupp	Inriktning
16 - Ett rikt växt- och djurliv	04 - Skog	07 - Kärlväxter och alger	01 - Naturvärde
Huvudsakligt friluftsdelmål		Ekosystemtjänst	
0 - Ej vald		04 - Landskapskaraktär – natur och kulturarv	
Genomförd i sin helhet: Ja År: 2019			
Motivering			
-			

Åtgärd / Metod / Planerat resultat

Förbättra kunskapen om vilka fler platser och i vilken omfattning jättebalsamin förekommer i kommunen. Samverkan med berörda intresseorganisationer.

Förvaltning av resultat efter projektiden

Ett underlag för uppföljande bekämpning och för att vidta åtgärder.

Åtgärdsnummer		Startdatum	Slutdatum
3		2018-01-01	2019-12-31
Total kostnad	Sökt bidrag	Värde av ideellt arbete	
30 000 kr	15 000 kr	0 kr	
Utfall total kostnad	Utfall bidrag	Utfall värde av ideellt arbete	
1 900 kr	950 kr	0 kr	
Åtgärdskategori			
06 - Information, folkbildning och annan kunskapspridning om naturvård och därmed sammanhängande friluftsliv			
Åtgärdstyp		Mätvärde	Enhet
55 - Informationsbroschyr		1	st
Huvudsakligt miljömål	Naturtyp	Organismgrupp	Inriktning
16 - Ett rikt växt- och djurliv	04 - Skog	07 - Kärlväxter och alger	01 - Naturvärde
Huvudsakligt friluftsdelmål		Ekosystemtjänst	
0 - Ej vald		04 - Landskapskaraktär – natur och kulturarv	
Genomförd i sin helhet: Ja År: 2019			
Motivering			
-			

Åtgärd / Metod / Planerat resultat

Information till allmänheten och privata markägare genom framtagande av informationsblad och information på hemsidan för att förebygga vidare spridning och etablering av jättebalsamin i kommunen.

Förvaltning av resultat efter projektiden

Sprida kunskap om jättebalsamin och förebygga vidare spridning i kommunen.

Kostnader per kostnadsslag

Arbetskostnad	48 000 kr
Material	0 kr
Köpta tjänster	72 100 kr
Resor	0 kr
Övrigt	0 kr
Summa (kr):	120 100 kr

Summering åtgärder

Åtgärds- nummer		Total kostnad	Sökt Bidrag	Beviljat bidrag	Värde av ideellt arbete
1	Ansökan	160 000 kr	80 000 kr	80 000 kr	0 kr
	Utfall	114 700 kr		57 350 kr	0 kr
2	Ansökan	30 000 kr	15 000 kr	15 000 kr	0 kr
	Utfall	3 500 kr		1 750 kr	0 kr
3	Ansökan	30 000 kr	15 000 kr	15 000 kr	0 kr
	Utfall	1 900 kr		950 kr	0 kr
Summa	Ansökan	220 000 kr	110 000 kr	110 000 kr	0 kr
	Utfall	120 100 kr		60 050 kr	0 kr

Observera att detta projekt skapats innan 2018-02-12 och att svaret på nedanstående fråga specifikt berör förordningen (2007:481) om stöd för landsbygdsutvecklingsåtgärder.

Omfattar ansökan åtgärder för vilka stöd sökts eller beviljats enligt annan författning?

Nej

Finansiering

Typ av finansiär	Namn/Kommun		Intyg bilaga
Kommun	Timrå		1 och 2
Period från	2018-01-01	Period till	2019-12-31
	Kontanta medel	Egen arbetsinsats inkl LKP	Värde av ideellt arbete
	0 kr	110 000 kr	0 kr

Totalt:	0 kr	110 000 kr	0 kr
----------------	-------------	-------------------	-------------

Villkor

Id	Beskrivning	Uppfylld
01 V-norrl	Bidraget får enbart användas för de åtgärder som anges i bidragsbeslutet och därpå följande eventuella ändringsbeslut.	Ja
02 V-norrl	Eventuella förändringar i projektets ska anmälas skriftligt. Ett skriftligt godkännande krävs innan väsentliga förändringar genomförs, exempelvis om projektets mål eller omfattning ändras, om partners eller finansiärer drar sig ur eller vill ändra sitt åtagande eller om projektet blir försenat.	Ja
03 V-norrl	Om projektet måste avbrytas utan att kunna fullföljas ska Länsstyrelsen underrättas omgående.	Ja
05 V-norrl	I alla dokument som framställs inom projektet ska det tydligt framgå att statliga bidrag till lokal och kommunal naturvård ingår som medfinansiering. Det gäller böcker, rapporter, broschyrer, informationstavlor m.m. Följande text används: "Denna naturvårdssatsning har medfinansierats genom statsbidrag förmedlade av Länsstyrelsen i Västernorrland". Naturvårdsverkets logotyp "LONA" ska användas.	Ja
06 V-norrl	Åtgärder i kategori 4–6 som kan definieras geografiskt ska fotodokumenteras genom fotografering av berörd plats före och efter genomförd åtgärd. Fotografier som visar att aktuella åtgärder har genomförts ska medfölja slutrapporten för projektet.	Ja
07 V-norrl	Faktiska utgifter samt kostnader för arbetstid (kommunal, ideell och annan) ska kunna verifieras på begäran av Länsstyrelsen.	Ja
08 V-norrl	Senast den 1 mars varje år ska skriftlig verksamhetsrapport inlämnas till Länsstyrelsen. Om projekt är ettårigt krävs enbart slutrapport.	Ja
10 V-norrl	De resultat och villkor som anges i bidragsbeslutet och därpå följande eventuella ändringsbeslut ska vara uppnådda för att kommunen ska få rätt till hela bidraget.	Ja
11 V-norrl	En slutrapport ska inrapporteras i LONA-registret och en påskriven utskrift ska lämnas in till Länsstyrelsen senast tre månader efter det att projektet är genomfört.	Nej
12 V-norrl	Artfynd ska läggas in på Artportalen (www.artportalen.se).	Ja
13	Projektet ska vara genomfört senast 2019-12-31. Efter godkännande av Länsstyrelsen kan projektet förlängas upp till fyra år från startdatum.	Ja

Godkända ändringar

Projektet blev förlängt med ett år

Kommentarer om hur projektets villkor har uppfyllts

Det villkor som inte är uppfyllt är att slutrapporten inte blev klar i tid. Anledningen till det är att den kommunanställda som var mest insatt i LONA-projektet slutade på arbetsplatsen innan detta projekt var helt genomfört och slutrapporterat, vilket medförde att det blev mycket tidskrävande för nästa person att sätta sig in i projektet och i hur man rapporterar in i tjänsten.

Motivering till beslut

Länsstyrelsen anser att projektet uppfyller kraven enligt 1 § förordningen om statliga bidrag till lokala naturvårdsprojekt. Projektets totalkostnad är motiverad för att genomföra de resultat som avses.

Politikområden

- Övrigt av betydelse för naturvård (75 %) Jättebalsamin är, liksom andra invasiva främmande arter, ett hot mot den biologiska mångfalden.
- Friluftsliv (25 %) Jättebalsamin växer ofta i natursköna och tätortsnära miljöer, och försämrar möjligheter för människor att vistas där.

Bilagor

- FörlängningJättebalsamin.pdf
- Bekämpningsplan för jättebalsamin i Ala, Timrå kommun 2018-2019.pdf
- Verksamhetsrapport 2018 - Bekämpning av jättebalsamin.pdf
- Folder om jättebalsamin (version 2019-03-05).pdf
- Sammanställning av jättebalsaminbekämpning - 2018.pdf
- Lokal 1 innan röjning_2018.JPG
- Lokal 2 innan röjning_2018.JPG
- Lokal 3 innan röjning_2018.JPG
- Lokal 4 innan röjning_2018.JPG
- Lokal 5 innan röjning_2018.JPG
- Lokal 3 efter röjning_2018.JPG
- Lokal 2 efter röjning_2018.JPG
- Lokal 1 efter röjning_2018.JPG
- Lokal 4 efter röjning_2018.JPG
- Lokal 5 efter röjning_2018.JPG
- Lokal 1 innan röjning_2019.jpg
- Lokal 2 innan röjning_2019.jpg
- Lokal 3 innan röjning_2019.jpg
- Lokal 4 innan röjning_2019.jpg
- Lokal 5 innan röjning_2019.jpg
- Lokal 3 efter röjning_2019.PNG
- Lokal 1 efter röjning_2019.PNG
- Lokal 2 efter röjning_2019.PNG
- Lokal 5 efter röjning_2019.PNG

- Lokal 4 efter röjning_2019.PNG
- Beslut om slutligt bidrag LONA-projektet bekämpning av jättebalsamin i Timrå kommun(19270998).pdf
- 20170822_140903.jpg
- Projektansökan - Bekämpning av jättebalsamin i Timrå kommun.pdf
- Medfinansieringsintyg bilaga 1 och 2.pdf
- Ala - Hektar.jpg
- Översiktskarta Ala inkl förekomst av jättebalsamin.jpg
- BeslutBekämpningJättebalsamin.pdf

Underskrift och Godkännande av Projekt 18044900

Datum

Underskrift av behörig firmatecknare

Namnförtydligande

För _____ Kommun